

Wegwerpartikel (1990)

Sieth Delhaas

De Bazuin, Splinter, oktober 1990

Onder de kop 'Zuid-Afrika en het geweld' in het dagblad 'Trouw' van 21 september, vind ik de volgende zinnen: 'Het recht moet zijn loop hebben. Wordt Winnie veroordeeld, dan is de schade trouwens te overzien (...). Andere ANC'ers weigeren haar de hand te schudden. Verdwijnt Winnie achter de tralies, dan is het tragisch voor Nelson dat hij blijkbaar onzorgvuldig zijn vriendin heeft gekozen.'

Je kunt je ogen niet geloven als je zulke woorden leest. 'Nelson heeft zijn vriendin onzorgvuldig gekozen.' Buiten beschouwing laat ik of de zware beschuldigingen die tegenover de Zuid-Afrikaanse antiapartheidsstrijdster zijn geuit op waarheid berusten. Dat zal het proces dat op 4 februari 1991 begint, uitwijzen. De man – ik vermoed dat het een man is – die deze woorden schrijft, behandelt een vrouw die - onwankelbaar - bijna dertig jaar het lijden van haar verbannen en gevangen geliefde en haar volk heeft gedeeld, als een wegwerpartikel: verdwijnt ze, dan een splijtzwam minder.

'Trouw' veroordeelt niet nog voordat de rechtbank het doet, maar werpt al weg vóór de veroordeling. 'Andere ANC'ers weigeren haar de hand.' Als dat waar is doen me de beschuldigingen denken aan de vele voorbeelden uit de geschiedenis: de leider mag een minnares hebben zonder hersens, maar één met hersens en die bovendien nog een eigen politieke mening heeft, is een gevaar in de race naar de macht.

'De Moeder van de Natie' zou, als Nelson Mandela in gevangenschap gestorven was, als symbool wel eens een gevaar kunnen zijn in de strijd om het zwarte leiderschap. Toen de beschuldigingen tegen zijn echtgenote naar buiten kwamen zat Nelson immers nog muurvast in Pollsmoor.

Slaat het woord 'vriendin' misschien op een bericht in hetzelfde 'Trouw', dat op 18 februari 1989 verscheen en waarin Frits den Exter meldt: 'Het huwelijk is nooit voltrokken'? Zijn dat de normen waar mee de schrijver rekent? Telt de band van een vrouw met een man van meer dan dertig jaar door verdriet, geweld, vernederingen, verhoren en martelingen heen, minder dan een 'gewettigd' huwelijk?

Interessant is dat niemand ingaat op de opmerkingen van Winnie Mandela zelf over seksueel misbruik van kinderen door kerkelijke personen. Het doet mij denken aan ervaringen van vrouwen, wie om het zelfde euvel en wel eeuwenlang de mond is gesnoerd.